

WOJEWÓDZKA I MIEJSKA
BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W KIELCACH

PIŚNIE RADZIECCY O WOJNIE

ADNOTOWANY ZESTAW
BIBLIOGRAFICZNY

KIELCE 1975

WOJEWÓDZKA I MIEJSKA
BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W KIELCACH

PIŚNARZE RADZIECCY O WOJNIE

ADNOTOWANY ZESTAW
BIBLIOGRAFICZNY

KIELCE 1975

Opracowała
Jadwiga Krzywicka

7 Wyd. Działu Y.-B.

Wstęp

W związku z 30-leciem zwycięstwa nad faszyzmem, przypadającym w roku bieżącym - Dział Informacyjno-Bibliograficzny Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kielcach - opracował adnotowane zestawienie bibliograficzne, poświęcone literaturze radzieckiej o tematyce wojennej. Jest to zestawienie w wyborze, którego celem jest ukazanie bogatego dorobku prozatorskiego pisarzy radzieckich w tym zakresie. Zestawienie "Pisarze radzieccy o wojnie" posłuży jako pomoc w upowszechnianiu czytelnictwa i pracy z czytelnikami - w roku rocznicy zwycięstwa nad faszyzmem, Dniach Kultury Radzieckiej oraz konkursie "Poznajemy literaturę radziecką".

18/10/84

W dniu 18 października 1984 roku, w godzinach wieczornych, w miejscowości Kielce, w rejonie ul. ... (faint text continues with details of an event, including names and locations, though the text is largely illegible due to fading and bleed-through).

Pisarze radzieccy o wojnie

Tematyka drugiej wojny światowej jest w literaturach Związku Radzieckiego bardzo popularna. Echo wojny nie przestaje bowiem pobrzmiewać w losach ludzi nawet o wiele lat później. Dużo jest książek o wojnie w radzieckim piśmiennictwie. Piszą o niej zarówno weterani pół bitewnych, jak i ci, którzy w czasie wojny byli dziećmi lub urodzili się po wojnie.

Piszą o wojnie różnie, szeroko i panoramicznie - jak Konstanty Simonow, w sposób skrupulatnie udokumentowany, lub kameralnie, tak właśnie jak Borys Wasiljew, w wydanej niedawno po polsku, bardzo popularnej powieści "Tak tu cicho o zmierzchu". Piszą nie tylko o walkach na froncie, ale także o partyzantce, o trudnym życiu na tyłach frontu.

Pierwsze, bliskie doświadczenie wojenne zrodziły powieści "Naród jest nieśmiertelny" Wasylego Grossmana, "Dusze nieujarzmione" Borysa Garbatowa i "Dni i noce" Konstantego Simonowa. Do ciekawszych pozycji z okresu 1945-1948 należy "Szosa Wołokołamska" Beka.

Podobnie jak w poezji, również i w prozie wojna powołała na świadectwo swych ciężkich dni nowe pokolenie pisarskie byłych żołnierzy. Generacja ta - Kozakiewicz, Niekrasow, Bondarijew, Bakłanow, Nagibin dała po pewnym czasie wyraz swym doświadczeniom wojennym. Wymienić tu należy szczególnie "W okopach Stalingradu" Niekrasowa, Kozakiewicza "Gwiazdę" i "Wiosnę nad Odrą", trylogię powieściową "Życie i losy" Grossmana. A obok tych utworów powstała "Opowieść o prawdziwym człowieku" Borysa Polewoja, "Młoda Gwardia" Padiejewa, dzieła należące już do klasyki literatury wojennej.

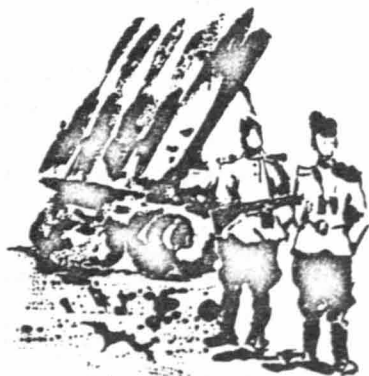
W końcu lat pięćdziesiątych, a na początku lat sześćdziesiątych pojawia się "nowa fala batalistyki literackiej", a z nią utwory Simonowa, Bakłanowa, Bondariewa, Okudźawy, Niekrasowa, Beka.

Do najwybitniejszych dzieł z tego okresu zaliczyć należy powieść Konstantego Simonowa "Żywi i martwi" - kolejne ogniwo cyklu powieściowego zapoczątkowanego w 1952 r. utworem "Towarzysze broni". Grigorij Bakłanow ukazał w "Piędzi ziemi" i "Poległych hańba się nie ima" nagi dramatyzm niewielkich epizodów bojowych. Jurij Bondariew wydał w tym czasie książki "Bataliony proszą o ogień" i "Ostatnie salwy". Aleksander Bek przedłużył i zamknął wątki "Szpsy Wołokołamskiej" opowieściami "Kilka dni" i "Odwód generała Panfilowa".

Również lata ostatnie przynoszą rozkwit prozy wojennej. Dp głosu dochodzi generacja wybitnych prozaików średniego pokolenia Bykow, Wasiljew, Kazaczenko, Czigrinow, Roslakow, Krutilin. Ich utwory przynoszą nowe, odmienne spojrzenie na wojnę i jej sprawy, pogłębione dystansem lat. Do wybitnych osiągnięć literatury wojennej ostatnich lat zaliczyć należy powieści białoruskiego pisarza, Wasyla Bykowa. Właściwie pisze on już od roku 1956, u nas jednak zwrócono nań uwagę znacznie później; w roku 1963 w PIW-ie ukazało się jedno z jego opowiadań "Trzecia rakietka" - potem zaś "Ballada alpejska". Rok 1973 przyniósł nam jego powieść "Sotnikow". I znowu w roku 1974 PIW zaprezentował polskim czytelnikom kolejny tomik utworów Bykowa, złożony z trzech nowel: "Doczekać świtu", "Kruhlański most" i "Obelisk".

Cały wyżej wymieniony prozatorski dorobek Bykowa obracający się niemal obsesyjnie wokół spraw wojny stanowi dla pisarza odskocznik do wysuwania ważkiej problematyki filozoficznej i moralnej w aspekcie humanizmu socjalistycznego. Wiele dzieł poświęcili pisarze radzieccy epopei leningradzkiej, należy do nich m.in. monumentalna powieść Aleksandra Czakowskiego "Blokada", przynosząca jeszcze jedno, ciekawe spojrzenie na tragedię Leningradu z okresu wojny. W nieco inny, kameralny sposób pisze o wojnie Borys Wasiljew, współczesny dramaturg i pisarz radziecki, autor wydanej w r. 1972, głośnej powieści "Tak tu cicho o zmierzchu".

Z pewnością proza radziecka przyniesie jeszcze wiele dzieł traktujących o wojnie, gdyż temat ten mimo upływu lat jest ciągle żywy i aktualny, nie pozwala zapomnieć o groźbie faszyzmu, o tym co było i zmusza do zastanowienia nad kształtem współczesności i przyszłości.

Bibliografia

Wybór

ANANIEW Anatol. Czołgi idą rombem. /Tłum. I. Zakrzewski/,
W-wa 1966 MON s.255.

Powieść oparta na wspomnieniach rosyjskiego pisarza /ur. 1925 /, uczestnika II-ej wojny światowej. Autor odtworzył z reporterską wnikliwością dzieje słynnej bitwy pod Kurskiem w 1943 r. Bohaterami książki są żołnierze i oficerowie batalionu piechoty i obrony przeciwpancernej walczący na trudnym odcinku frontu woroneskiego. Ananiew z głębokim realizmem ukazał codzienne frontowe życie żołnierzy - często młodych chłopców, którzy po raz pierwszy zetknęli się z okrucieństwem wojny.

AŻAJEW Wasilij. Daleko od Moskwy. Powieść. Przeł. M. Ruth-Buczkowski. W-wa 1954, PIW s.787.

Autor książki - to pisarz radziecki /ur. 1915 r./, który rozgłos zdobył dzięki powieści "Daleko od Moskwy". Akcja utworu toczy się na Dalekim Wschodzie zimą 1941/42 r. W ciężkich warunkach tajgi buduje się rurociąg, który przyspieszy dostarczenie ropy naftowej na front. Pracę przewidzianą na 3 lata należy wykonać w ciągu roku. Nowe ambitne kierownictwo budowy i pełen zapału kolektyw robotników, techników i inżynierów rozpoczyna dramatyczne, ale zwycięskie zmagania z przyrodą i licznymi przeszkodami.

BAGRAMIAN Iwan. Miasto nad Dnieprem. Tłum. S. Klonowski.
W-wa 1966 MON s.164, mapy.

Autor książki - marszałek Związku Radzieckiego opisuje w niej przebieg walk o Kijów w lecie 1941 roku. Pod naporem przeważających sił wroga, po zaciętych ponad dwumiesięcznych

walkach obronnych - wojska radzieckie zostały zmuszone do opuszczenia miasta. Autor, uczestnik walk, ukazuje bezprzykładne bohaterstwo żołnierzy, walczących o każdą piędź ziemi.

BAKŁANOW Grigorij. Piędź ziemi. Przeł. B. Drozdowski. W-wa 1961 K1W s.206. Bibl.Powsz.

Powieść o tematyce wojennej pióra utalentowanego przedstawiciela młodszej generacji pisarzy radzieckich /ur. 1923/. Ukazanie w relacji młodego lejtnanta walk toczonych nad Dniestrem w trzecim roku Wojny Narodowej przypomina swą surowością i realizmem reportaż z tamtych dni. Jest to obfitująca w dramatyczne momenty opowieść o cierpieniach, troskach i lęku przed śmiercią nękających żołnierzy osaczonych przez nieprzyjaciela. Książkę cechuje nowe podejście do tematu wojny - ukazanie jej od strony losów i przeżyć ludzkich, co jest zresztą cechą pisarstwa Grigorija Bakłanowa, jednego z ciekawszych przedstawicieli radzieckiej literatury batalistycznej ostatnich lat.

BAKŁANOW Grigorij. Poległych hańba się nie ima. Przeł. L.Susid. W-wa 1962 Iskry s.115.

Opowieść swą osnuł, znany już w Polsce prozaik wokół drobnego z wojskowego punktu widzenia epizodu działań frontowych. Skreślone opisy krwawej potyczki zaskoczzonego przez hitlerowskie czołgi radzieckiego dywizjonu artylerii i brawurowej ucieczki garstki ocalałych żołnierzy z terenów okupowanych przez wroga nie wyczerpują treści książki. Uwagę autora, który trafił na front bezpośrednio z ławy szkolnej, skupiają przede wszystkim przeżycia i moralna postawa ludzi zagrożonych śmiertelnym niebezpieczeństwem.

BEK Aleksander. Szosa Wołokołamska. Przeł. S. Klonowski. Oprac.graf. K.M. Sopoćko. Wyd.9. W-wa 1967 MON s. 571.

Autor książki /ur. 1903 /, powieściopisarz i reportażysta rozgłos zyskał dzięki powieściom poświęconym bohater-

skiej obronie Moskwy. Powieść "Szosa Wołokołamska" jest autentyczną opowieścią o batalionie z dywizji Panfilowców, włączonym w przełomową bitwę o Moskwę /1942/, przedstawia parodniowe dzieje kompanii żołnierzy dowodzonej przez st. lejtnanta Baurdżana Momysza-Uły. Opierając się na dziennikach dowódcy i jego osobistych relacjach autor daje nie tylko obraz zaciętych walk o Szosę Wołokołamską, przez którą wiodła droga do Moskwy, lecz tworzy pozbawiony patosu poemat o ludzkim bohaterstwie, poświęceniu, odwadze, słabości, przekazuje surową prawdę o wojnie i różnych postawach ludzkich w obliczu najcięższej próby.

BEK Aleksander. Kilka dni i odwód generała Panfilowa. Przeł. G. Pauszer-Klonowska, S. Klonowski. W-wa 1961 MON s.336.

Powieść jest drugą częścią książki "Szosa Wołokołamska". O dalszych losach kazachskiego batalionu walczącego w r. 1941 w obronie Moskwy pod Wołokołamskiem opowiada Momysz-Uły - dowódca bohaterackiego oddziału, należącego do odwodu gen. Panfilowa. Wspaniała i prawdziwa jest relacja żołnierza, który w trudnych dniach października i listopada 1941 r. przeżywał piekło okrążeń, bezwzględna walkę z hitlerowcami, rozpacz przegranej i dumę zwycięstwa. Podobnie jak i inni doznawał uczucia osamotnienia i przyjaźni, strachu i odwagi, a także i podziwu dla mądrych wojennych decyzji gen. Panfilowa. Powieść Beka - uczestnika Wojny Narodowej - to wstrząsający dokument wojny.

BERGHOLC Olga. Tu mówi Leningrad. Tłum. N. Gałczyńska. Wiersze tłum. J. Litwiniuk. W-wa 1966 Czyt. s.138.

W twórczości autorki, poetki i pisarki /ur. 1910/ dominuje motyw Leningradu, obronie tego miasta poświęciła kilka utworów m.in. "Dziennik lutowy", "Poemat Leningradzki", "Pamięci obrońców". Utwór "Tu mówi Leningrad" zrodził się na podstawie przeżyć w okupowanym mieście, autorka pracowała wówczas w miejscowej rozgłośni radiowej. Tematem jej spisanych na gorąco przeżyć z tego okresu i z pierwszych dni po

wyzwoleniu są dramatyczne losy miasta i bohaterska walka mieszkańców. Treść książki dopełniają tchnące patriotyzmem przemówienia radiowe i wiersze autorki oraz innych poetów nadawane w czasie 900-dniowej blokady miasta. W rozdziale wstępnym autorka przypomina pełną poświęcenia pracę radiowców oraz rolę pisarzy i artystów leningradzkich, którym wystąpienia w radio dawały otuchę ludziom w dniach głodu, widma i niebezpieczeństwa.

BONDARIEW Jurij. Bataliony proszą o ogień. Przeł. W. Dąbrowski. Wyd. 2. W-wa 1966 KiW s. 288.

W początkach 1944 r. armia radziecka toczy nad Dnieprem żaźarte boje z Niemcami. Na przykładzie jednego z batalionów biorących udział w ofensywie oraz kilku dowódców i żołnierzy, m.in. kapitana Borysa Jermakowa, ukazał znany pisarz radziecki /ur.1924/ różne aspekty trudnych do rozstrzygnięcia spraw wojny: problem odpowiedzialności moralnej dowódców za losy podległych im ludzi, celowość poświęcenia życia ludzkiego, kryształizację osobowości i dojrzewania wewnętrznego jednostek. Sceny batalistyczne i przeżycia indywidualne ludzi pośród piekła walki nakreślone zostały w powieści z rzadko spotykaną plastyką. Wynika to może z tego, iż Bondariow sam walczył na pierwszej linii frontu.

BONDARIEW Jurij. Ostatnie strzały. Przeł. I. Kosiba i I. Piotrowska. W-wa 1960 PIW s. 294.

Akcja powieści rozgrywa się w Karpatach w pobliżu granicy polsko-czechosłowackiej w ostatniej fazie II wojny światowej. Toczy się bój o polskie miasto, punkt węzłowy na drodze do Czechosłowacji, bronionego zaciekle przez dywizje radzieckie. Na tle nieustannych ataków i kontrataków artyleryjskich rozgrywają się losy bohaterów-żołnierzy i oficerów radzieckiej baterii zwiadowczej. Wśród dymu i kul armatnich zawiązują się uczucia braterstwa, solidarności i przyjaźni. Młody dowódca Nowikow niemal w ostatniej chwili przed tragiczną śmiercią zapalał gorącą miłością do pełnej poświęcenia sanitariuszki

Leny.

W walkach na froncie giną jednostki najbardziej wartościowe i ofiarne, świadcząc swą śmiercią o koszmarze i okrucieństwie wojny.

BONDARIEW Jurij. Gorący śnieg. Przeł. M. Tywonek. W-wa 1972
PIW s.462.

W powieści autor, jako uczestnik przedstawionych w książce wydarzeń, opisuje działania 2 armii gwardii pod Stalingradem i na południowy zachód od Stalingradu, w grudniu 1942 r. Wstrząsający opis walk o Stalingrad ma tym większą wartość, że - chociaż imiona bohaterów są fikcyjne, a powieść ma charakter psychologiczny - jest jednocześnie dokumentem. "Gorący śnieg" łączy w sobie elementy wielkiej epiki wojennej w stylu Simonowa i swoistego moralitetu uprawianego z powodzeniem np. przez Bykova. Powieść mimo epickiego rozmachu, wspaniałych scen batalistycznych, jest chyba przede wszystkim dramatem postaw. To także przyczynek do dramatycznej biografii pokolenia, biorącego udział w wojnie, pokolenia radzieckich "kolumnistów".

BONDARIEW Jurij. Cisza. Przeł. I. Piotrowska. W-wa 1963 PIW
s.351. Klub Interesującej Książki.

Twórczość współczesnego pisarza radzieckiego zaliczana jest do tzw. literatury nowej fali. Powieść "Cisza" ukazuje tragedię frontowca, studenta i uczciwego komunisty, który po powrocie do Moskwy doświadcza wiele krzywd w okresie kultu jednostki w l.1945-49. Otwartość i szczerość ukazania przeżyć człowieka bezsilnego wobec spotykającej go niesprawiedliwości, świetna charakterystyka środowiska studenckiego i przeciętnej rodziny inteligenckiej tuż po wojnie - to zalety głośnej w Związku Radzieckim powieści.

BYKOW Wasyl. Trzecia rakietka. Przeł. /z białorus./ E.Kabac.
W-wa 1963 PIW s.174.

Historia małego radzieckiego oddziału obrony przeciw-
czołgowej walczącego z przeważającym liczebnie, lepiej uzbro-
jonym wrogiem - jest treścią książki współczesnego pisarza
białoruskiego.

Autor zarysowuje wstrząsający obraz bezimiennego bohaterstwa
garstki żołnierzy i sanitariuszek, broniących do ostatniego
naboju powierzono im odcinek frontu. W obliczu grożącego
oddziałowi śmiertelnego niebezpieczeństwa ukazuje pisarz róż-
norodne reakcje, nieraz wręcz zaskakujące u ludzi, których
autentyczne postawy i uczucia w normalnych warunkach pozosta-
wały nieujawnione.

BYKOW Wasyl. Ballada alpejska. Przeł. W. Woroszyński. W-wa
1970 PIW s.301. Współczesna Proza Światowa.

Tom zatytułowany "Ballada alpejska" obejmuje trzy opo-
wieści: "Ballada alpejska", "Pułapka", "Przeklęte wzgórze". Ukazuje
w nich autor psychikę człowieka biorącego udział w wojnie.
Szczególnie przekonująco zarysował tragedię bohaterów w sy-
tuacjach ostatecznych, graniczących ze śmiercią. "Ballada
alpejska" - to tragiczna historia ucieczki radzieckiego jeńca
z obozu. Kolejne opowiadanie "Pułapka" ukazuje niszczyciel-
skie dzieło przypadku; los człowieka, który bez winy i wbrew
wysiłkom został zdrajcą. Opowiadanie "Przeklęte wzgórze"
obrazuje skutki mimowolnie fałszywej decyzji dowódcy. Nie mo-
że jej zapobiec szeregowiec idący na pewną śmierć.

BYKOW Wasyl. Sotnikow. W-wa 1973. KiW.

Pełna wewnętrzznego napięcia narracja opowieści Bykowa
pulsuje pytaniem, gdzie jest granica dzieląca bohaterstwo od
tchórzostwa, jak i czym mierzyć postawę człowieka w obliczu
śmierci. Autor usiłuje odtworzyć dzieje upadku człowieka nie-
poszlakowanego, który zdobywa się na nikczemną zdradę.
Bohaterami powieści są dwaj partyzanci Rybak i Sotnikow,

k którzy poszukując żywności dostają się w ręce policji ukraińskiej. W ostatniej chwili Rybak chcąc ratować życie przystaje na współpracę z wrogiem, a chorowity Sotnikow, będący do tej pory dla swego towarzysza kulą u nogi ginie na szubienicy. Rysów heroicznych nabiera postać Sotnikowa dopiero w czasie przesłuchania, tortur i w scenie egzekucji. Wielkość bohatera polega także na tym, że potrafi zrozumieć postępek swego towarzysza. I w tym także zamyka się sedno powieści, uniwersalizm opowieści o Sotnikowie.

CZAKOWSKI Aleksander. Blokada. T. 1,2. Tłum. z ros. E. Słobodnikowa. W-wa 1972 KiW. T. 1 s. 464, T. 2. s. 420.

Autor powieści, związany mocno z Leningradem, urodził się w tym mieście /1913 r./ i przebywał w nim podczas blokady, poświęcił mu swe kolejne dzieło pt. "Blokada". Jest to wielka powieść - trylogia, która nawiązuje do obrony Leningradu w okresie Wojny Narodowej. Pierwsze dwa tomy powieści przedstawiają pierwsze dni czerwca 1941 roku, nie ma tu jeszcze strasznej powszedniości blokady, heroizmu dziewięćciuset dni. Powieść kończy się ostatecznym zamknięciem pierścienia blokady i przejęciem dowództwa przez Żukowa z rąk Woroszyłowa. Powieść Czakowskiego - to wielostronny i wielopłaszczyznowy obraz pierwszych dni wojny z hitlerowcami.

CZAKOWSKI Aleksander. Blokada. T. 3. Tłum. z ros. E. Słobodnikowa. W-wa 1974 KiW s. 364.

CZUJKOW Wasilij. Początek drogi. Tłum. L. Hesu. W-wa 1962 MON s. 387.

Wspomnienia dowódcy 62 armii broniącej Stalingradu od lipca 1942 r. do klęski wojsk hitlerowskich zamkniętych w kotle stalingradzkim /styczeń 1943 r./. Gen. Czujkow przedstawia i analizuje z wojskowego punktu widzenia etapy i fazy wielkiej bitwy, szczególnie szeroko uwzględniając nowatorską taktykę walk w mieście, stosowaną przez żołnierzy radzieckich. Wspomnienia nie są jednak wyłącznie lekturą dla fachowca. Obrazy walk,

relacje ze spotkań frontowych, opisy pracy sztabu pozostającego pod nieustannym ogniem wroga oddane zostały w formie tak żywej i pasjonującej, że czytelnik odczuwa całą niepowtarzalną atmosferę tamtych trudnych i bohaterskich dni.

CZUKOWSKI Mikołaj. O świecie; Kwitły poziomki; Tchnienie życia. Przeł. /z ros./ J. Jędrzejewicz i T. Żeromski. W-wa 1968 PIW s. 237.

Są to trzy ostatnie utwory napisane przez znanego pisarza radzieckiego /1904-1965/. Do tematu II wojny światowej - okresu wielkiej próby charakterów ludzkich nawiązują dwa opowiadania "Kwitły poziomki" i "Tchnienie życia". Pierwsze z nich jest lirycznym obrazem bohaterskiego poświęcenia własnego życia przez dwoje młodych żołnierzy : dziewczynę i chłopca, zestawionym kontrastowo z wizerunkiem wiosennej przyrody. Drugie opowiadanie nawiązuje do przeżyć głodujących mieszkańców Leningradu w obleganiu przez dwa i pół roku mieście.

DIEGTIARIEW Władimir. Zwyciężając śmierć. Przeł. M. Klimowski. Lublin 1970. Wyd. Lub. s. 324, tabl., portr.

Tom wspomnień wojennych radzieckiego lekarza weterynarii, którego postać spopularyzował znany polski pisarz I. Newerly w książce "Chłopiec z Salskich Stepów". Wcielony do Armii Radzieckiej w 1940 r. Diegtiariew w 1941 r. po krótkim okresie walk z najeżdżącą dostał się do obozu jenieckiego w Ostrowi Mazowieckiej. Po ucieczce w lecie 1942 r. sformował na ziemi białostockiej oddział partyzancki, nad którym objął dowództwo. Schwytany przez gestapo, więziony i katowany w więzieniu w Łomży, Diegtiariew przeszedł następnie przez obóz koncentracyjny na Majdanku, w Oświęcimiu, Birkenau i Flossenburgu. W bezpośredniej i niemal zbeletryzowanej relacji o swoich dramatycznych przeżyciach wojennych autor dużo miejsca poświęca sylwetkom polskich i radzieckich współtowarzyszy niedoli, podkreśla ich nieugiętą postawę moralną, solidarność, patriotyzm.

ERENBURG Ilia. Burza. Tłum. S. Strumph-Wojtkiewicz. Wyd. 4. W-wa 1956 Czyt. s. 895. Dzieła Wybrane. t. 2.

Autor książki, to wybitny prozaik, poeta i publicysta radziecki /1891-1967/. W czasie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej był korespondentem wojennym i opublikował w prasie radzieckiej i obcej ok. 3000 artykułów, które cieszyły się wyjątkowym powodzeniem wśród żołnierzy. "Burza" - to szeroko zakrojona powieść o II wojnie światowej. Akcja powieści toczy się w ZSRR, we Francji, w Niemczech, w Anglii i na Bałkanach. Pisarz ukazuje historyczną rolę narodu radzieckiego w rozgromieniu faszyzmu. Z bogatej galerii postaci na czoło wysuwa się rodzina Włachowych. Ze szczególnym wzruszeniem śledzimy historię miłości Francuzki Mado do Sergiusza Włachowa.

FADIEJEW Aleksander. Młoda Gwardia. T. 1-2. Przeł. L. Lewin. Wyd. 4. W-wa 1970 Iskry s. 418, s. 325.

"Młoda Gwardia" to nazwa konspiracyjnej organizacji młodzieży radzieckiej, działającej podczas ostatniej wojny w okręgu Krasnodonskim. Powieść oparta na autentycznych wydarzeniach, ukazuje ideały, hart ducha i głęboki patriotyzm przedstawicieli młodego pokolenia odważnie podejmującego walkę i ginącego często okrutną, lecz bohaterską śmiercią. Wybitny pisarz radziecki /1901-1956/ nakreślił szeroki, panoramiczny obraz czasów wojny za pomocą zwięzłej, przejrzystej prozy, tworzy postacie na modłę romantyczną do ostatka wierne sobie i podjętym zobowiązaniom, ożywione duchem solidarności, w niektórych wypadkach natchnione piękną miłością.

GORBATOW Aleksander. Lata wojny i pokoju. Tłum. S. Klonowski. W-wa 1966 MQN s.503.

Wspomnienia jednego z wybitniejszych generałów radzieckich. Najobszerniej potraktował w nich Gorbатов swe wojenne losy - od chwili napaści Niemców na Związek Radziecki uczestniczył jako dowódca wysokiej rangi w walkach pod Moskwą i Stalingradem, w bitwie o Orzeł, zwycięskiej ofensywie Frontu Białoruskiego ukoronowanej szturmem Berlina.

GORBATOW Borys. Dusze nieujarzmione. Przeł. T. Zabłudowski.
W-wa 1948 KiW s. 141.

Proza, którą reprezentuje Borys Gorbатов, pisarz radziecki /1908-1954/ służyła głównie "ku pokrzepieniu serc", w trudnych latach wojny i latach tuż powojennych.
"Dusze nieujarzmione" to powieść poświęcona bohaterskiej walce górników Donbasu z okupantem niemieckim.

GORCZAKOW Owidij. Minerzy podniebnych dróg. /współprac./
Janusz Przymanowski. Przeł. W. Bieńkowska. W-wa 1970 KiW s.308.

Powieść rosyjskiego autora ukazuje autentyczne losy i działalność radziecko-polskiej grupy dywersyjnej, która zamino-
wywała hitlerowskie samoloty na lotnisku w Sioszczy koło Brań-
ska, gdzie znajdowała się w czasie II wojny światowej najważ-
niejsza niemiecka baza lotnicza bezpośrednio zagrażająca Mosk-
wie. Po ujęciu grupy, nieomal w przededniu nadejścia Armii Czer-
wonej, Niemcy zamordowali kilku jej członków. Losy pozostałych
były nieznane. Po wojnie Gorczałow i polski pisarz Przymanowski
odszukali tych, którym udało się przeżyć oraz odtworzyli dalsze
losy organizatorki grupy Anny Morozowej, poległej wraz z od-
ziałem radzieckich spadochroniarzy w północnej Polsce.

GROMOWA Ariadna. Przyczajone miasto. Tłum. A. Galis. Wiersze
tłum. S. Średnicki. W-wa 1960 Czyt. s. 458.

W dotychczas u nas tłumaczonej literaturze rosyjskiej o
Wielkiej Wojnie Narodowej zdecydowanie przeważała tematyka
frontowa. Powieść Gromowej rozszerza obraz zmagani wojennych
sugestywnym opisem życia Kijowa w początkach terroru hitle-
rowskiego /jesień 1941/. Okupacyjne dzieje rodziny Michajlen-
ków poszerzone o krąg osób, z którymi łączyły ich dobrowolne
lub przymusowe kontakty, pozwoliły autorce ukazać wszechstron-
nie zachowanie i postawy moralne licznych bohaterów. Równie
prawdziwa i przekonująca pozostaje Gromowa w kreśleniu
charakterów i motywów postępowania ludzi niegdyś uczciwych,
lecz słabych, załamanych czy podłych, jak też oddanych naro-

dowi i partii ale przewyciężających momenty wahań i zwiątpienia w trudnej podziemnej walce z wrogiem. Prostota formy literackiej to również cecha tej powieści.

GROSSMANN Wasyli. Życie i losy. T. 1: Za skutzną sprawę. Tłum. I. Piotrowska i S. Pollak. W-wa 1959 MON s. 907.

Powieść pisarza radzieckiego /1905-1965/ - to ogromna na szeroką skalę zakrojona trylogia przedstawiająca wojenne życie i losy mieszkańców Stalingradu i żołnierzy frontu stalingradzkiego w roku 1942. Niezmiernie rozbudowana akcja skupia się wokół losów rodziny Szapocznikowów, autor chcąc jednak dokładnie przedstawić przebieg historyczny wydarzeń, przenosi czytelnika poza mury Stalingradu do radzieckich i niemieckich sztabów armii, nawet do kwatery Hitlera. Zróżnicowane typy bohaterów, ich przeżycia, zmieniające się w obliczu niebezpieczeństwa, przemawiają swą prawdą psychologiczną.

"Życie i losy" to powieść, która wzbudziła ożywioną dyskusję w środowiskach literackich Związku Radzieckiego.

GUSIEW Borys. Trzy godziny przed świtem. Tłum. z ros. Z. Łapicki. W-wa 1972 KiW s. 299.

"Trzy godziny przed świtem" to swego rodzaju powieść reporterska, w której autor, młody pisarz radziecki, stworzył sugestywne portrety radzieckiego wywiadowcy majora Kuźmy Gniedusza i radiotelegrafistki Klary Pawidiuk, działających na tyłach wroga na okupowanej Ukrainie i Białorusi. Akcentując niezwykle cechy osobowości tych ludzi, autor nie zrezygnował z ukazania ich prywatnego życia.

I w tej powieści podobnie jak w innych wojna jest elementem destruktywnym, niszczącym życie człowieka. I tu mówi się o bohaterstwie prostego człowieka, imponującej postawie moralnej, tęsknocie za zwyczajną, szczęśliwą egzystencją.

HOŁOWANIWSKI Sawa. Topola na tamtym brzegu. Przeł. S. Kuźmińska. W-wa 1969 MON s. 488.

Jest to powieść pióra współczesnego pisarza ukraińskiego, napisana w l. 1963-64, nawiązująca do okresu wojny rosyjsko-niemieckiej. Akcja utworu skupia się wokół wydarzeń rozgrywających się jesienią 1943 r., związanych z obroną Dnieprogresu - ważnej zapory naddnieprzańskiej. Celem radzieckiej strategicznej operacji wojskowej wymagającej wielkiej odwagi i zręczności było unieszkodliwienie ładunku wybuchowego zgromadzonego przez hitlerowców. Autor ukazując ten specyficzny odcinek frontu, skupia swoją uwagę na analizie przeżyć bohaterów. Przedstawia kształtowanie się ich postawy moralnej wobec problemu odpowiedzialności za powierzone zadania, sprawy koleżeństwa i miłości, niejednokrotnie skomplikowanej warunkami wojennymi.

HONCZAR Okeś. Człowiek i broń. Przeł. /z ukr./ M. Traczewski. W-wa 1963 PIW s. 421.

Akcja powieści toczy się w początkowym okresie wojny niemiecko-radzieckiej na Ukrainie, bohatersko bronionej przez Armię Czerwoną. Głównym wątkiem fabularnym książki są dzieje żołnierskiego batalionu studentów z Charkowa. Na tle szeroko, z epickim rozmachem skreślonego obrazu zmagania i walk oddziału zarysowane są postacie młodych bohaterów, ich sprawy, konflikty, przeżycia. Autor, znany pisarz ukraiński /ur. 1918/, oparł swą powieść na frontowych, autentycznych przeżyciach.

KOZAKIEWICZ Emanuel. Dwaj w stepie. Przeł. J. Laskowska /i in./ W-wa 1964 MON s. 310.

Trzy opowiadania wojenne wchodzące w skład tomu "Dwaj w stepie" ukazują wojnę w nowym świetle - od strony indywidualnych przeżyć ludzi, dla których była ona próbą dzielności, odporności lub przyczyną klęski. Pierwsze z nich "Dwaj w stepie" - to wybitne osiągnięcie autora, znanego pisarza radzieckiego /1913-1962/. Bohaterami jego są wartownik strze-

gący z samozaparciem więźnia nawet w chaosie podczas wycofywania się frontu i jego podopieczny osądzony na śmierć za niewykonanie rozkazu, który w trakcie potyczek i walk, dzięki dzielności zostaje zrehabilitowany.

Opowiadanie pt. "Gwiazda" jest opisem dramatycznych przygód oddziału zwiadu radzieckiego działającego na tyłach niemieckiego frontu.

Utwór "W świetle dnia" ukazuje konflikty psychiczne kobiety, bohaterki opowiadania. Wywołuje je opowieść żołnierza o śmierci jej pierwszego męża, o którym całkowicie zapomniała pochłonięta nową rodziną.

KOZAKIEWICZ Emanuel. Wiosna nad Odrą. Tłum. T. Jakubowicz. Il. S. Rozwadowski. Wyd. 5. W-wa 1954 MON s. 606.

Wśród wojsk nacierających na Berlin znajduje się dywizja generała Sieredy i kompania kapitana Czochowa. Autor pokazuje żołnierzy i oficerów tych jednostek w boju i codziennym żołnierskim życiu, obdarzając każdą postać swoistymi rysami charakteru. Spośród licznych bohaterów na czoło wysuwa się nieustraszony major zwiadu łubieńców. Nie zabrakło również w powieści wątku miłosnego, który delikatnie przejawia się przez cały utwór.

Przedstawiony jest również obóz przeciwnika, ostatnie chwile wodzów III Rzeszy, ucieczka niedobitków za Łabę pod opieką amerykańską.

JEREMIENKO Andrej. Bitwa nad Wołgą. Tłum. R. Leciński. W-wa 1963 MON s. 441, mapy.

"Bitwa nad Wołgą" - zwana bitwą stalingradzką, prowadzona od sierpnia 1942 r. do lutego 1943 r. - to decydujące starcie wojsk radzieckich z hitlerowskim najeźdźcą, zakończone wspaniałym zwycięstwem Armii Czerwonej. Historia tej kampanii, w znacznej mierze rozstrzygająca losy wojny, została opisana przez marszałka Związku Radzieckiego, dowódcę wojsk Frontów Południowo-Wschodniego i Stalingradzkiego.

KIETLIŃSKA Wiera. Blokada. Powieść. Trum. A. Jakubiszyn-Tatar-kiewicz. Il. T. Zarzycki. Wyd. 3. W-wa MON 1956 s. 452.

W twórczości tej pisarki /ur. 1906 / dominuje tematyka obrony Leningradu. W/w powieść daje obraz zmagania na froncie i pracy w fabrykach. Pokazuje, że ani głód ani bomby nie potrafią złamać ludzi kochających ojczyznę.

Wśród mieszkańców otoczonego przez hitlerowców Leningradu /r. 1941/ znajduje się Maria Trubnikow - kobieta-inżynier, która swą odwagą i pracą przyczynia się do obrony miasta, do zaopatrzenia broniących go oddziałów Armii Czerwonej.

KRYLOW Nikołaj. Miasto nad ogniem. Przeł. M. Laprus. W-wa 1971 MON s. 393.

Wspomnienia marszałka Związku Radzieckiego, który w roku 1941 był szefem sztabu Armii Nadmorskiej walczącej w obronie Odessy. Dzieje 73-dniowej bitwy, która radykalnie pokrzyżowała plany niemieckie zmierzające do rozegrania błyskawicznej wojny z ZSRR, ukazane są z punktu widzenia stratega wojskowego. Szczegółowo opisuje on rozwój wydarzeń na linii frontu i w odcie- tym od niej, okrażonym przez nieprzyjaciela mieście. Autor zapoznaje z niemal codziennie zmieniającą się sytuacją na froncie relacjonuje przebieg narad i podejmowanych przez dowódców de- cyzji aż do momentu udanej ewakuacji całej Armii Nadmorskiej na Krym.

KURANOW Jurij. Daleki kraj. Przeł. H. Klemińska. Wiersze w przekł. Z. Jeleńskiego. W-wa 1970 PIW s. 214.

Akcja powieści, pióra radzieckiego pisarza i poety / ur. 1931/ toczy się w latach czterdziestych w ZSRR w dalekiej wsi nad Irtyszem. Jest to nacechowana głębokim liryzmem, nastro- jowa opowieść o powszednim życiu mieszkańców wioski w ciągu dwóch lat ostatniej wojny światowej. Jak w kalejdoskopie następują po sobie obrazy codziennego trudu, drobne i ważne wydarzenia, w tej małej społeczności rozgrywane ludzkie tragedie i dramaty, jakie niesie z sobą tocząca się na odleg- lych frontach wojna.

KUŹNIECOW Anatol. Babi Jar. Przeł. / z ros./ Z. Korczak-Zawadzka. W-wa 1968 PIW s. 337.

Jest to autentyczna, zawierająca wiele momentów autobiograficznych powieść-dokument. Autor, znany radziecki pisarz, przeżył okupację Kijowa i był świadkiem hitlerowskich zbrodni ludobójstwa na terenie obozu zagłady w Babim Jarze. Posługując się bogatym materiałem dokumentacyjnym /liczne cytaty z niemieckich, ukraińskich nacjonalistycznych gazet/, wykorzystując opowiadania naocznych świadków i własne wspomnienia, kreśli wstrząsający obraz wojennej epopei swego rodzinnego miasta. Tragiczne fakty z każdego niemal dnia paroletniej okupacji - stanowią mocne oskarżenie systemu hitlerowskiego.

NAGIBIN Juri. Pawełek. Przeł. W. Komarnicka. W-wa 1961 MON s. 173.

Akcja tej radzieckiej powieści wojennej rozgrywa się w środowisku pracowników politycznych Armii Czerwonej, prowadzących akcję propagandową wśród żołnierzy niemieckich. Uwagę czytelnika w równej mierze przykuwają opisy ciężkiej, odpowiedzialnej pracy prowadzonej w szeregach wroga w warunkach frontowych, jak i przeżycia głównego bohatera książki Pawła Czerdyncewa, studenta historii.

Ten wrażliwy, uczuciowy, pełen szlachetnych porывów młodzieniec, ongiś rozpieszczony przez matkę jednak, wśród niebezpieczeństw, grozy śmierci, okazuje najpiękniejsze cechy swego charakteru, hart ducha, wysoką wartość moralną. Książka powstała na kanwie przeżyć autora, frontowca i uczestnika wojny.

NIKRASOW Wiktor. W okopach Stalingradu. Tłum. J. Jędrzejewicz. Wyd. 9. W-wa 1966 Czyt. s. 449.

Autor książki /ur. 1911 / z zawodu inżynier, reżyser i aktor teatralny w jednej osobie, podczas II wojny światowej walczył w batalionie saperskim. Z jego przeżyć wojennych

zrodziła się powieść, debiut autora, "W okopach Stalingradu". Powieść została ujęta w formie zapisków oficera saperów Kierzencewa, przedstawia dzieje oddziału walczącego na jednym z odcinków obrony Stalingradu. Bezpośrednia, prosta i bez patosu podawana prawda o wojnie i obronie miasta oraz mistrzowsko nakreślone postacie żołnierzy, zapewniły powieści duże powodzenie w ZSRR i Polsce.

OKUDŻAWA Bułat. Jeszcze pożyczysz. Przeł. Z. Fedeki. W-wa 1962 PIW s. 108.

Jest to debiut prozatorski popularnego autora tekstów piosenek i ich wykonawcy oraz tłumacza poezji - Bułata Okudźawy /ur. 1924/. Treść powieści ma zdecydowany charakter antywojenny. W czasie II wojny światowej uczeń 10 klasy wysłany na front przeżywa kryzys chłopięcych pojęć o warunkach żołnierskiej egzystencji, walce, bohaterstwie, śmierci z rąk wroga. Bezbronność jednostki wobec niszczycielskiej siły wojny, tęsknota za radością przeżyć jaką może dać tylko pokój na świecie, wypowiedziana jest niezwykle prosto i bezpośrednio w narracji bohatera.

PIERWOMAJSKIJ Leonid. Czarny Bród. Przeł. z ukr. A. Galis. Il. M. Sapetto. W-wa 1971 PIW s.91.

Akcja opowiadania ukraińskiego pisarza /ur. 1908/ rozgrywa się w czasie ostatniej wojny, w ciągu kilku godzin jednej nocy, które bohater utworu kapitan Armii Czerwonej-Berehowiec, spędza dość dla siebie nieoczekiwanie w starym klasztorze w Czarnym Brodzie. Przeorysza klasztoru opowiada mu dzieje swego życia, w którym los nie zaoszczędził jej największych cierpień - utraty domu rodzinnego, najbliższych, ukochanego chłopca. Ucieczka do klasztoru, w zapomnienie, odejście od spraw ziemskich, nie przyniosło jej oczekiwanego wyzwolenia. Utwór ma głęboką wymowę humanistyczną i antywojenną.

PILAR Jurij. Ludzie w pasiakach. Przeł. I. Dyjeciński. W-wa 1958 KiW s. 247, tabl., mapy.

Autor był długoletnim więźniem różnych obozów hitlerowskich, głównie Mauthausen. W powieści tej wszystkie swoje przeżycia zebrał w jedną całość i umiejscowił akcję w fikcyjnym, symbolicznym obozie. Życie więźniów przedstawił wiernie, bez patosu, rzeczowo, spokojnie - opowiadając o codziennym koszmarze obozowym. Treścią są losy grupy więźniów rosyjskich, z których po wyzwoleniu przetrwało tylko dwóch przyjaciół. Główny nacisk kładzie autor na organizowanie międzynarodowego ruchu oporu w obozie.

POLEWOJ Borys. Opowieść o prawdziwym człowieku. Przeł. J. Wyszomirski. Wyd. 9. W-wa 1969 Iskry s. 318.

Powieść oparta jest na autentycznym wydarzeniu z okresu II wojny światowej, które posłużyło autorowi, radzieckiemu korespondentowi wojennemu i dziennikarzowi - do napisania powieści o człowieku żelaznej woli, lotniku Miereszejewie. Zestrzelony nad obszarami nieprzebranych lasów, mimo ciężkich ran doczołgał się do ludzkich osiedli, gdzie udzielono mu pomocy. I chociaż Miereszejew stracił po tym wypadku obie stopy nie zrezygnował z zamiaru powrotu do lotnictwa. Powieść jest historią upartego wysiłku człowieka, który potrafił przezwyciężyć własną słabość i przeciwności losu, aby osiągnąć wymarzony, choć pozornie nieprawdopodobny cel - zasiąść za drążkiem sterowym samolotu i znów walczyć w powietrzu z hitlerowcami.

SIEMIONOW Julian. Siedemnaście mgnień wiosny. Tłum. z ros. Z. Romanowski. W-wa 1972 MON s. 327.

Książka Siemionowa łączy w sobie beletrystykę i dokument, przynosi skrzyżowanie relacji faktograficznych z opowieścią o losach radzieckiego wywiadowcy M. Isajewa. Działał on pod postacią standartenführera Stirlitza w wywiadzie Schellenberga. Akcja powieści, noszącej charakter sensacyjny toczy się w

ostatnich miesiącach istnienia III Rzeszy. Siemionowa interesuje przede wszystkim mechanizm działania walącego się świata faszystów. Rozporządzając bogatym materiałem dokumentacyjnym Julian Siemionow stworzył sugestywne portrety największych zbrodniarzy Rzeszy, Himlera, Geringa, Goebbelsa. Pozytywnym bohaterem powieści jest as wywiadu radzieckiego Stirlitz, który dzięki świetnej konspiracji i umiejętności pozyskiwania zaufania - potrafi działać skutecznie w samym legowisku wroga.

SIMONOW Konstanty. Dnie i noce. Przeł. /z ros./ Cz. Jastrzębiec-Kozłowski. Wyd. 5. W-wa 1968 MON s. 343.

Powieść wybitnego pisarza radzieckiego przedstawia epizody walki pod Stalingradem w okresie II wojny światowej. Bohaterami są biorący w niej udział żołnierze, oficerowie, dowódcy oraz ludność cywilna. Autor ukazał wspólny wysiłek, patriotyzm i solidarność, które zadecydowały o historycznym zwycięstwie oblężonego miasta. Przejmujące są zwłaszcza sceny walki obronnej batalionu kpt. Saburowa odpierającego na 500-metrowym odcinku frontu zaciekłe ataki hitlerowców.

SIMONOW Konstanty. Żywi i martwi. Przeł. z ros. J. Brzęczkowski. Wyd. 4. W-wa 1968 MON s. 518.

Wybuch wojny niemiecko-rosyjskiej w czerwcu 1941 r. zaskakuje małżeństwo Sincowów w drodze do miejscowości kuracyjnej. Od tego momentu rozdzielonych w Moskwie bohaterów powieści porывa burza wojennych wydarzeń. Przyczyną dodatkowego konfliktu Sincowa jest fakt zagubienia się w czasie oblężenia dokumentów i legitymacji partyjnej, co budzi podejrzenie władz. Dramat wewnętrzny bohatera, świetnie nakreślona atmosfera pierwszych tygodni wojny, opisy patriotyzmu i bohaterstwa żołnierzy radzieckich pośród dramatycznych nalotów i walk - to mocne strony tej książki o pierwszych dniach wojny w Związku Radzieckim.

SIMONOW Konstanty. Nikt nie rodzi się żołnierzem. T. 1-3.
Przeł. J. Laskowska. W-wa 1966 MON s. 291, s. 322, s. 340.

Powieść jest drugą częścią cyklu "Żywi i martwi". Akcja powieści rozgrywa się w decydujących momentach bitwy o Stalin-grad, kiedy zwycięstwo przechyliła się na stronę Armii Czerwonej. Obraz pełnych bezprzykładnego męstwa zmagających żołnierzy radzieckich z hitlerowskim najeźdźcą jest tłem, na którym autor ukazuje wielu bohaterów, pierwszeństwo dając powieściowym postaciom - gen. Sierpilina, świetnego stratega i dowódcy, który spełniając swe wojenne rzemiosło nie zatracił humanistycznej postawy, oficera Sincowa - z zawodu dziennikarza, lekarki Owsiannikowej. Bohaterstwo i cierpienie tysięcy zwykłych ludzi, walczących w obronie wolności stanowi naczelną motyw powieści.

SZATIŁOW Wasyl. Sztandar nad Reichstagem. Przeł. J. Wrońska.
W-wa 1969 MON s. 428.

Wspomnienia generała W. Szatysłowa dotyczą ostatniego roku II wojny światowej. Jest to brzemienne w wydarzenia okres od maja 1944 do maja 1945, w którym autor dowodził 150 dywizją piechoty. Jej szlak bojowy wiódł z ziemi radzieckiej przez kraje nadbałtyckie po Berlin. Żołnierze pod jego dowództwem wyzwalałi Rygę, toczyli bój o Warszawę, do której wkroczyli 17 stycznia, a w przededniu 1-go maja 1945 r. zawiesili sztandar zwycięstwa nad Reichstagem. Książka jest prawie kronikarską relacją walk dywizji i jednocześnie historią stopniowego załamywania się potęgi niemieckiej aż po ostateczną kapitulację.

SZOŁOCHOW Michał. Los człowieka. Tłum. /z ros./ I. Piotrowska.
W-wa 1968 KiW s. 51.

Opowiadanie wybitnego powieściopisarza radzieckiego - to dzieje życia prostego, pełnego wewnętrznej siły człowieka, Andrzeja Sokołowa. Opowiada on o swoich tragicznych przeżyciach w czasie II wojny światowej, kiedy to znalazł się w niewoli niemieckiej. Jest to jednocześnie historia bohatera, który w

największym poniżeniu potrafi zachować ludzką godność i męstwo. Do niego może odnosić się z powodzeniem słynne powiedzenie Gorkiego "Człowiek to brzmi dumnie". Ta wstrząsająca w swej wymowie nowela, która stała się osnową zrealizowanego, głośnego filmu pod tym samym tytułem stanowi jedno ze szczytowych osiągnięć powojennej prozy radzieckiej.

WASILJEW Borys. Tak tu cicho o zmierzchu. W-wa 1972 Iskry s.188.

Akcja opowiadania toczy się wczesną wiosną czterdziestego drugiego roku, na tyłach frontu, w niewielkiej osadzie przy rozjeździe kolejowym. Komendantem osady jest starszy sierżant Fiedot Waskow, któremu przydzielono do obsługi pociągów dwie drużyny, składające się z samych dziewcząt. Wojna i tu, w leśnej głuszy nie da o sobie zapomnieć. Komendant otrzymuje polecenie, by zlikwidować dywersantów niemieckich, którzy chcą wysadzić magistralę kolejową. W czasie walki jaka się wywiązała giną dziewczęta. Sierżant pała żądzą odwetu za śmierć pięciu młodych dziewcząt, ostatnim wysiłkiem pojmuje Niemców, i wtedy nadchodzi pomoc. Ten drobny epizod z frontu wschodniego bez zbędnego deklaratywnego patosu mówi więcej niż niejedna epopeja. Autor zawarł w opowiadaniu prawdę o wojnie, w której ważyły się losy Europy.

WERSZYHORA Piotr. Operacja "San-Wisła". Wspomnienia partyzanta. /cz. 1./ Przeł. J. Brzęczkowski. W-wa 1960 Iskry s. 299.

Powieść pamiętnikarska o walkach partyzantów radzieckich pod dowództwem gen. Kowpaka w czasie II wojny światowej jest kontynuacją literackiej "epopei partyzanckiej" zapoczątkowanej książkami "Ludzie z czystym sumieniem" i "Karpacki rajd". Autor opisuje działalność partyzantów prowadzoną w porozumieniu z armią Pierwszego Frontu Ukraińskiego od końca 1943 r. na odcinku Kijów aż pod Lwów. Realizm wojny wiąże Werszyhora z humanizmem, romantyką walki i bohaterstwem towarzyszącym ludziom radzieckim walczącym o wyzwolenie swego kraju i narodu. Surowość żołnierskiej relacji łączy się z plastyką opisów i charakterystyką postaci.

Dział Informacyjno-Bibliograficzny

WIMBP w Kielcach

Nakład 300 egz.

DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO